**Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsed versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu**

►B **EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1069/2009,**

**21. oktoober 2009,**

**milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus)**

(ELT L 300, 14.11.2009, lk 1)

Muudetud:

| | | Euroopa Liidu Teataja | | |
|---|---|---|---|---|
| | | nr | lehekülg | kuupäev |
| ►M1 | Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/63/EL, 22. september 2010 | L 276 | 33 | 20.10.2010 |
| ►M2 | Nõukogu määrus (EL) nr 1385/2013, 17. detsember 2013 | L 354 | 86 | 28.12.2013 |
| ►M3 | Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1009, 5. juuni 2019 | L 170 | 1 | 25.6.2019 |

▼B

# EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1069/2009,

**21. oktoober 2009,**

**milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete terviseeeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus)**

I JAOTIS

**ÜLDSÄTTED**

*I PEATÜKK*

***Ühissätted***

1. jagu

**Sisu, reguleerimisala ja mõisted**

*Artikkel 1*

**Sisu**

Käesolevas määruses sätestatakse rahvatervise ja loomade terviseeeskirjad loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kohta, et vältida ja minimeerida kõnealustest saadustest ja toodetest tulenevaid inimeste ja loomade terviseriske ning eelkõige selleks, et kaitsta toidu- ja söödaahela ohutust.

*Artikkel 2*

**Reguleerimisala**

1. Käesolevat määrust kohaldatakse

a) loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete suhtes, mida ühenduse õigusaktide alusel ei kasutata inimtoiduks, ning

b) järgmiste toodete suhtes, mis on vastavalt ettevõtja otsusele, mida ei ole võimalik muuta, ette nähtud muuks otstarbeks kui inimtoiduks:

i) loomsed saadused, mis võivad ühenduse õigusaktide alusel olla ette nähtud inimtoiduks;

ii) loomsete saaduste tootmiseks mõeldud toorained.

2. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmiste loomsete kõrvalsaaduste suhtes:

a) nende metsloomade (v.a ulukite) terved kehad või nende osad, kelle puhul ei ole inimestele või loomadele nakkava haiguse kahtlust või selle mõju, välja arvatud kaubanduslikel eesmärkidel lossitud veeloomad;

b) nende ulukite terved kehad või nende osad, keda vastavalt jahipidamise headele tavadele pärast tapmist ei koguta, ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 853/2004 kohaldamist;

▼B

c) määruse (EÜ) nr 853/2004 artikli 1 lõike 3 punktis e osutatud ulukite loomsed kõrvalsaadused või nende liha;

d) tõuaretuseks ette nähtud munarakud, embrüod ja sperma;

e) toorpiim, ternespiim ja nendest saadud tooted, mis on saadud, ladustatud, kõrvaldatud või mida on kasutatud päritolupõllumajandusettevõttes;

f) karpide või koorikloomade kojad või koorikud, millelt on eemaldatud pehmed koed ja liha;

g) toidujäätmed, välja arvatud juhul, kui need on

i) pärit rahvusvahelistel liinidel sõitvatest transpordivahenditest;

ii) ette nähtud loomade söötmiseks;

iii) ette nähtud rõhu all steriliseerimiseks või artikli 15 lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud meetoditel töötlemiseks või töötlemiseks biogaasiks või kompostimiseks;

h) ilma et see piiraks ühenduse keskkonnaõigusaktide kohaldamist, merel kõrvaldatud materjal, mis on tekkinud püügitegevuse käigus määrustele (EÜ) nr 852/2004 ja (EÜ) nr 853/2004 vastavatel laevadel, välja arvatud materjal, mis on saadud inimesele nakkava haiguse tunnustega, sh parasiitidega kaladelt pardal siseelundeid eemaldades;

i) toores lemmikloomatoit, mis pärineb jaemüügipoodidest, kus tükeldamine ja ladustamine toimub üksnes selleks, et varustada tarbijat vahetult kohapeal;

j) kodus eratarbimiseks mõeldud toores lemmikloomatoit, mis on saadud loomadest, kes on tapetud päritolupõllumajandusettevõttes, ning

k) väljaheited ja uriin, v.a sõnnik ja mineraliseerumata guaano.

3. Käesoleva määrusega ei piirata ühenduse veterinaarõigusaktide kohaldamist, mille eesmärk on teatavate loomahaiguste tõrje ja likvideerimine.

*Artikkel 3*

**Mõisted**

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „loomsed kõrvalsaadused” – loomade terved kehad või nende osad, loomsed saadused või muud loomset päritolu saadused, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks, sh munarakud, embrüod ja sperma;

▼B

2) „loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted” – tooted, mis on saadud loomsete kõrvalsaaduste ühe või mitme töötlemise või töötlusetapi tulemusena;

3) „loomsed saadused” – loomsed tooted, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 8.1;

4) „rümp” – rümp, nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 1.9;

5) „loom” – selgrootu või selgroogne loom;

6) „põllumajandusloom” –

a) loom, keda inimesed peavad, nuumavad või aretavad ning kasutavad toiduainete, villa, karusnaha, sulgede, toornahkade ja nahkade või muu loomset päritolu toote tootmiseks või muudel põllumajanduslikel eesmärkidel;

b) hobuslased;

7) „metsloom” – loom, keda inimesed ei pea;

8) „lemmikloom” – loom, kes kuulub liiki, mida inimene tavaliselt peab ja toidab – kuid ei tarbi inimtoiduks – muul otstarbel kui põllumajanduses kasutamiseks;

9) „veeloomad” – veeloomad, nagu on määratletud direktiivi 2006/88/EÜ artikli 3 lõike 1 punktis e;

10) „pädev asutus” – liikmesriigi keskasutus, mis on pädev tagama käesoleva määruse nõuetele vastavust, või muu asutus, millele kõnealune pädevus on delegeeritud; see määratlus hõlmab ka kolmanda riigi vastavat asutust, kui see on asjakohane;

11) „ettevõtja” – füüsiline või juriidiline isik, kes tegelikult kontrollib kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid, sh vedajad, kauplejad ja kasutajad;

12) „kasutaja” – füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab loomseid kõrvalsaadusi ja nendest saadud tooteid erisöötmise eesmärgil, teadusuuringuteks või muul erieesmärgil;

13) „ettevõte” – koht, kus toimub loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete käitlemist hõlmav toiming, välja arvatud kalalaev;

14) „turulelaskmine” – iga toiming, mille eesmärk on müüa loomseid saadusi või nendest saadud tooteid ühenduses asuvale kolmandale isikule või varustada sellist kolmandat isikut muul viisil tasu eest või tasuta või ladustada neid sellise kolmanda isiku varustamiseks;

15) „transiit” – vedu läbi ühenduse territooriumi ühelt kolmanda riigi territooriumilt teise kolmanda riigi territooriumile muul viisil kui mere- või õhuteed pidi;

▼B

16) „eksport” – vedu ühendusest kolmandasse riiki;

17) „transmissiivsed spongioossed entsefalopaatiad (TSEde)” – kõik transmissiivsed spongioossed entsefalopaatiad, nagu on määratletud määruse (EÜ) nr 999/2001 artikli 3 lõike 1 punktis a;

18) „määratletud riskiteguriga materjal” – määratletud riskiteguriga materjal, nagu on määratletud määruse (EÜ) nr 999/2001 artikli 3 lõike 1 punktis g;

19) „rõhu all steriliseerimine” – loomsete kõrvalsaaduste töötlemine pärast seda, kui peenestamise tulemusena ei ole osakesed suuremad kui 50 millimeetrit, vähemalt 20 minuti jooksul katkematult sisetemperatuuril üle 133 °C ja vähemalt 3baarise absoluutrõhu all;

20) „sõnnik” – kõik põllumajandusloomade (v.a tehistingimustes peetavad kalad) väljaheited ja/või uriin, koos allapanuga või ilma;

21) „tunnustatud prügila” – prügila, millele on välja antud luba kooskõlas direktiiviga 1999/31/EÜ;

22) „orgaanilised väetised” ja „mullaparandusained” – taimede toitumistingimuste ning mulla füüsikaliste ja keemiliste omaduste ja bioloogilise aktiivsuse säilitamiseks või parandamiseks koos või eraldi kasutatavad loomse päritoluga materjalid; need võivad sisaldada sõnnikut, mineraliseerumata guaanot, seedetrakti sisu, komposti ja lagundumissaadusi;

23) „kõrvalised piirkonnad” – piirkonnad, kus loomapopulatsioon on nii väike ja millest jäätmekäitlusettevõtted jäävad nii kaugele, et loomsete kõrvalsaaduste kogumine ja transport oleks kohapealse kõrvaldamisega võrreldes lubamatult kulukas;

24) „toit” – toit, nagu on määratletud määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklis 2;

25) „sööt” – sööt, nagu on määratletud määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 lõikes 4;

26) „tsentrifuugimis- või separeerimissete” – materjal, mis tekib kõrvalsaadusena pärast toorpiima puhastamist ning lõssi ja koore eraldamist toorpiimast;

27) „jäätmed” – jäätmed, nagu on määratletud direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktis 1.

2. jagu

**Kohustused**

*Artikkel 4*

**Tootmisahela lähtepunkt ja kohustused**

1. Niipea kui ettevõtjad loovad loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid, mis kuuluvad käesoleva määruse reguleerimisalasse, tuvastavad nad need ning tagavad, et neid käideldakse vastavalt käesolevale määrusele (lähtepunkt).

▼B

2. Ettevõtjad tagavad nende kontrolli all olevates ettevõtetes kogumise, transpordi, käitlemise, töötlemise, ladustamise, turulelaskmise, jaotamise, kasutamise ja kõrvaldamise igas etapis, et loomsed kõrvalsaadused ja nendest saadud tooted vastavad käesoleva määruse nõuetele, mis seonduvad nende tegevusega.

3. Liikmesriik jälgib ja kontrollib, et ettevõtjad täidaksid käesoleva määruse asjaomaseid nõudeid loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kogu ahela ulatuses, nagu on osutatud lõikes 2. Sel eesmärgil tagavad nad ametlike kontrollide süsteemi toimimise kooskõlas asjaomaste ühenduse õigusaktidega.

4. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil toimib piisav süsteem, millega tagatakse loomsete kõrvalsaaduste

a) kogumine, tuvastamine ja transportimine põhjendamatu viivituseta ning

b) käitlemine, kasutamine ja kõrvaldamine vastavalt käesolevale määrusele.

5. Liikmesriigid võivad täita lõikest 4 tulenevaid kohustusi koostöös teiste liikmesriikide või kolmandate riikidega.

*Artikkel 5*

**Tootmisahela lõpp-punkt**

1. Artiklis 33 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted, mis on jõudnud tootmise etappi, mida reguleerivad nimetatud artiklis osutatud ühenduse õigusaktid, loetakse tootmisahela lõpp-punkti jõudnuks, pärast mida nende suhtes käesoleva määruse nõudeid enam ei kohaldata.

Kõnealused loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted võib seejärel lasta turule käesolevast määrusest tulenevate piiranguteta ning nende suhtes ei kohaldata enam ametlikku kontrolli vastavalt käesolevale määrusele.

Tootmisahela lõpp-punkti võib muuta

a) artikli 33 punktides a–d osutatud toodete puhul, kui esineb loomade terviserisk;

b) artikli 33 punktides e ja f osutatud toodete puhul, kui esineb inimeste või loomade terviserisk.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 6 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

▼M3

2. Artiklites 32, 35 ja 36 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete puhul, mis ei kujuta endast enam märkimisväärset ohtu inim- või loomatervisele, võib kindlaks määrata tootmisahela lõpp-punkti, pärast mida ei kohaldata nende suhtes enam käesoleva määruse nõudeid.

Kõnealused loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted võib seejärel lasta turule ilma käesolevast määrusest tulenevate piiranguteta ning nende suhtes ei kohaldata enam ametlikku kontrolli vastavalt käesolevale määrusele.

Kooskõlas artikliga 51a on komisjonil õigus vastu võtta delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, määrates kindlaks tootmisahela lõpp-punkti, pärast mida ei kohaldata käesolevas lõikes osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete suhtes enam käesoleva määruse nõudeid.

3. Kui esineb oht inim- või loomatervisele, kohaldatakse käesoleva määruse artiklites 32, 33 ja 36 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete suhtes *mutatis mutandis* määruse (EÜ) nr 178/2002 artikleid 53 ja 54 erakorraliste tervishoiumeetmete kohta.

4. Kuue kuu jooksul pärast 15. juulit 2019 alustab komisjon esimest hindamist artiklis 32 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete kohta, mida liidus orgaaniliste väetiste ja mullaparandajatena juba laialdaselt kasutatakse. See hindamine hõlmab vähemalt järgmisi tooteid: lihajahu, kondijahu, liha-kondijahu, loomaveri, 3. kategooria materjalide hüdrolüüsitud valgud, töödeldud sõnnik, kompost, biogaasi käärimisjäägid, sulejahu, glütserool ja muud biodiisli ja taastuvkütuste tootmise käigus saadud 2. või 3. kategooria materjalidest saadud tooted, samuti lemmikloomatoit, sööt ja koerte närimiskondid, mida ei või kaubanduslikel põhjustel või tehnilise vea tõttu müüa, ning loomaverest, toornahast ja nahast, kapjadest ja sarvedest, nahkhiirte ja lindude guaanost, villast ja karvadest, sulgedest ja udusulgedest ning sea harjastest saadud tooted. Kui hinnangust järeldub, et need loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted ei kujuta endast enam mingit märkimisväärset ohtu inim- või loomatervisele, määrab komisjon käesoleva artikli lõike 2 kohaselt kindlaks tootmisahela lõpp-punkti, tehes seda põhjendamatu viivituseta ja igal juhul hiljemalt kuus kuud pärast hindamise lõpetamist.

▼B

3. jagu

**Veterinaarpiirangud**

*Artikkel 6*

**Üldised veterinaarpiirangud**

1. Vastuvõtlikust liigist saadud loomseid kõrvalsaadusi ja nendest saadud tooteid ei lähetata ettevõtetest ja tsoonidest, millele kohaldatakse piiranguid

a) vastavalt ühenduse veterinaarõigusaktidele või

b) raske nakkushaiguse esinemise tõttu,

i) mis on loetletud direktiivi 92/119/EMÜ I lisas või

ii) mis on sätestatud vastavalt teisele lõigule.

▼B

Esimese lõigu punkti b alapunktis ii sätestatud meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid lähetatakse tingimuste alusel, mis on mõeldud inimestele ja loomadele nakkavate haiguste leviku tõkestamiseks.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 5 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

4. jagu

**L i i g i t a m i n e**

*Artikkel 7*

**Loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete liigitamine**

1. Loomsed kõrvalsaadused liigitatakse kategooriatesse vastavalt inimeste ja loomade terviseriski tasemele kooskõlas artiklites 8, 9 ja 10 sätestatud loeteludega.

2. Loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete suhtes kohaldatakse eeskirju, mis kehtivad vastava loomse kõrvalsaaduse, millest need on saadud, kategooria suhtes, kui käesolevas määruses või komisjoni vastuvõetavates käesoleva määruse rakendussätetes, milles võidakse sätestada tingimused, mille puhul loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete suhtes kõnealuseid eeskirju ei kohaldata, ei ole sätestatud teisiti.

3. Artikleid 8, 9 ja 10 võib muuta, et võtta arvesse teaduse arengut riskitaseme hindamisel, eeldusel et asjaomase teadusasutuse riskihinnangu põhjal saab teha kindlaks sellise teadusarengu toimumist. Siiski ei või ühtegi nendes artiklites loetletud loomset kõrvalsaadust kõnealustest loeteludest välja jätta, muuta saab vaid liigitusi või teha neisse täiendusi.

4. Lõigetes 2 ja 3 osutatud meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, muu hulgas täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 8*

**1. kategooria materjal**

1. kategooria materjal sisaldab järgmisi loomseid kõrvalsaadusi:

a) järgmiste loomade terved kehad ja kõik kehaosad, sh toornahad ja nahad:

i) TSE kahtlusega loomad vastavalt määrusele (EÜ) nr 999/2001 või loomad, kellel on TSE esinemine ametlikult kinnitatud;

▼B

ii) TSE likvideerimise käigus hukatud loomad;

iii) loomad, mis ei ole põllumajandusloomad ega metsloomad, sealhulgas eelkõige lemmikloomad, loomaaialoomad ja tsirkuseloomad;

▼M1

iv) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2010. aasta direktiivi 2010/63/EL (teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse kohta) ([1]) artiklis 3 määratletud katses või katsetes kasutatavad loomad, kui pädev asutus otsustab, et sellised loomad või nende kehaosad võivad nimetatud katse või katsete tulemusena tõsiselt ohustada inimeste või muude loomade tervist, ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 3 lõike 2 kohaldamist;

▼B

v) inimestele või loomadele nakkavate haiguste kahtlusega metsloomad;

b) järgmine materjal:

i) määratletud riskiteguriga materjal;

ii) surnud loomade terved kehad või kehaosad, mis sisaldavad kõrvaldamise ajal määratletud riskiteguriga materjali;

c) loomsed kõrvalsaadused loomadest, kelle suhtes on kasutatud ebaseaduslikku ravi vastavalt direktiivi 96/22/EÜ artikli 1 lõike 2 punktis d või direktiivi 96/23/EÜ artikli 2 punktis b esitatud määratlusele;

d) loomsed kõrvalsaadused, mis sisaldavad direktiivi 96/23/EÜ I lisa rühma B punktis 3 loetletud muude ainete ja keskkonna saasteainete jääke, kui sellised jäägid ületavad ühenduse õigusaktides või nende puudumisel siseriiklikes õigusaktides sätestatud lubatud taset;

e) loomsed kõrvalsaadused, mis on artikli 27 esimese lõigu punkti c kohaselt vastu võetud rakenduseeskirjadega nõutaval heitvee töötlemisel kogutud

i) 1. kategooria materjali töötlevatest ettevõtetest või

ii) teistest ettevõtetest, kus kõrvaldatakse määratletud riskiteguriga materjali;

f) rahvusvahelistel liinidel sõitvatest transpordivahenditest pärit toidujäätmed;

g) 1. kategooria materjal, mis on segunenud 2. või 3. kategooria või mõlema kategooria materjaliga.

*Artikkel 9*

**2. kategooria materjal**

2. kategooria materjal sisaldab järgmisi loomseid kõrvalsaadusi:

a) sõnnik, mineraliseerumata guaano ja seedekulgla sisu;

b) loomsed kõrvalsaadused, mis on artikli 27 esimese lõigu punkti c kohaselt vastu võetud rakenduseeskirjadega nõutaval heitvee töötlemisel kogutud

([1]) ELT L 276, 20.10.2010, lk 33.

▼B

i) 2. kategooria materjali töötlevatest ettevõtetest või

ii) tapamajadest, v.a artikli 8 punktis e osutatud tapamajad;

c) loomsed kõrvalsaadused, mis sisaldavad lubatud ainete või saasteainete jääke üle direktiivi 96/23/EÜ artikli 15 lõikes 3 osutatud tasemete;

d) loomsed saadused, mis on neis esinevate võõrkehade tõttu tunnistatud inimtoiduks kõlbmatuks;

e) loomsed saadused, mis ei kuulu 1. kategooria materjali alla ning mis on

i) kolmandast riigist imporditud või sisse toodud ega vasta ühenduse importimisel või ühenduses kasutuselevõtul kehtivatele veterinaarõigusaktide nõuetele, välja arvatud juhul, kui ühenduse õigusaktid lubavad teatud piirangute alusel nende importi või sissetoomist või nende tagasisaatmist kolmandasse riiki, või

ii) lähetatud teise liikmesriiki ega vasta ühenduse õigusaktide nõuetele või nõuetele, mis on ühenduse õigusaktidega heaks kiidetud, välja arvatud juhul, kui nad on saadetud tagasi päritoluliikmesriigi pädeva asutuse loal;

f) artiklis 8 või artiklis 10 osutatud loomade hulka mitte kuuluvad loomad või nende osad,

i) mis on surnud muul viisil kui inimtoiduks tapmise läbi, kaasa arvatud tauditõrje eesmärgil hukatud loomad;

ii) looted;

iii) munarakud, embrüod ja sperma, mis ei ole ette nähtud tõuaretuseks, ning

iv) koorumata jäänud linnud;

g) 2. ja 3. kategooria materjalide segu;

h) loomsed kõrvalsaadused, mis ei kuulu 1. või 3. kategooria materjali hulka.

*Artikkel 10*

**3. kategooria materjal**

3. kategooria materjal sisaldab järgmisi loomseid kõrvalsaadusi:

a) tapetud loomade rümbad ja loomade osad ning tapetud ulukite kehad või kehaosad, mis on kõlblikud inimtoiduks vastavalt ühenduse õigusaktidele, kuid mida ei kavatseta ärilistel kaalutlustel kasutada inimtoiduks;

b) rümbad ja järgmised osad, mis pärinevad tapamajas tapetud loomadelt, mis on tapmiseelse ülevaatuse põhjal tunnistatud inimtoiduks kõlblikuks, või kehad ja järgmised kehaosad ulukitelt, mis on vastavalt ühenduse õigusaktidele tapetud kasutamiseks inimtoiduks:

▼B

i) selliste loomade rümbad või kehad ja kehaosad, mis on tunnistatud inimtoiduks kõlbmatuks vastavalt ühenduse õigusaktidele, kuid millel ei ilmne mingeid inimestele või loomadele nakkavate haiguste nähte;

ii) lindude pead;

iii) järgmiste loomade toornahad ja nahad, kaasa arvatud nahalõiked ja -jäägid, sarved ja jalad, kaasa arvatud randme- ja kämblaluud, põiad, põiapärad ja varbalülid:

— loomad, kes ei kuulu TSE suhtes uurimist vajavate mäletsejaliste hulka, ning

— mäletsejalised, kellel määruse (EÜ) nr 999/2001 artikli 6 lõike 1 kohaselt tehtud test on andnud negatiivse tulemuse;

iv) seaharjased;

v) suled;

c) loomsed kõrvalsaadused lindudest ja jäneselistest, kes on tapetud põllumajandusettevõttes vastavalt määruse (EÜ) nr 853/2004 artikli 1 lõike 3 punktile d ja millel ei ole ilmnenud inimestele või loomadele nakkava haiguse nähte;

d) selliste loomade veri, kellel ei ole ilmnenud mingeid vere kaudu inimestele või loomadele nakkavate haiguste nähte järgmistelt tapamajas tapetud loomadelt, kes on tapaeelsel ülevaatusel tunnistatud inimtoiduks kõlblikuks vastavalt ühenduse õigusaktidele:

i) loomadelt, kes ei kuulu TSE suhtes uurimist vajavate mäletsejaliste hulka, ning

ii) mäletsejalistelt, kellel määruse (EÜ) nr 999/2001 artikli 6 lõike 1 kohaselt tehtud test on andnud negatiivse tulemuse;

e) loomsed kõrvalsaadused, mis on tekkinud inimtoiduks ette nähtud toodete tootmisel, sealhulgas rasvatustatud kondid, kõrned ning tsentrifuugimis- või separeerimissete piimatööstusest;

f) loomsed saadused või loomseid saadusi sisaldav toit, mis ei ole enam ette nähtud inimtoiduks ärilistel kaalutlustel, tootmis- või pakendamisdefektide või muude puuduste tõttu, mis ei põhjusta inimeste ja loomade terviseriske;

g) loomset päritolu lemmikloomatoit või sööt või loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid sisaldav sööt, mis ei ole enam ette nähtud söötmiseks ärilistel kaalutlustel, tootmis- või pakendamisdefektide või muude puuduste tõttu, mis ei põhjusta inimeste ja loomade terviseriske;

▼B

h) veri, platsenta, vill, suled, karvad, sarved, kabja- ja sõralõikmed ning toorpiim elusloomadelt, kellel ei ole ilmnenud inimestele või loomadele nakkava haiguse nähte;

i) veeloomad ja nende osad, välja arvatud mereimetajad, kellel ei ole ilmnenud inimestele või loomadele nakkava haiguse nähte;

j) kõrvalsaadused veeloomadest, mis on saadud ettevõtetest, kus valmistatakse inimtoiduks ette nähtud tooteid;

k) järgmine materjal loomadelt, kel ei ole ilmnenud sellise materjali kaudu inimestele või loomadele nakkavate haiguste nähte:

i) pehme koe ja lihaga karpide või koorikloomade kojad või koorikud;

ii) järgmine maismaaloomadelt pärinev materjal:

— kõrvalsaadused haudejaamadest;

— munad;

— munade kõrvalsaadused, sh munakoored;

iii) ärilistel eesmärkidel tapetud ööpäevased tibud;

l) selgrootud vee- ja maismaaloomad, kes ei kuulu inimestele või loomadele patogeensete liikide hulka;

m) näriliste ja jäneseliste hulka kuuluvad loomad ja nende osad, välja arvatud 1. kategooria materjal vastavalt artikli 8 punkti a alapunktidele iii, iv ja v ning 2. kategooria materjal vastavalt artikli 9 punktidele a–g;

n) toornahad ja nahad, kabjad, suled, vill, sarved, karvad ja karusnahk, mis on pärit surnud loomadelt (välja arvatud käesoleva artikli punktis b osutatud loomad), millel ei ilmnenud mingeid selle toote kaudu inimestele või loomadele nakkavate haiguste nähte;

o) selliste tapamajas tapetud loomade rasvkude, kellel ei ole ilmnenud selle materjali kaudu inimestele või loomadele nakkavate haiguste nähte ja kes on tapaeelsel ülevaatusel tunnistatud inimtoiduks kõlblikuks vastavalt ühenduse õigusaktidele;

▼B

p) toidujäätmed, välja arvatud artikli 8 punktis f osutatud toidujäätmed.

*II PEATÜKK*

***Loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kõrvaldamine ja kasutamine***

1. jagu

**Kasutuspiirangud**

*Artikkel 11*

**Kasutuspiirangud**

1. Keelatud on järgmised loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kasutusviisid:

a) teatavat liiki maismaaloomade, välja arvatud karusloomade söötmine töödeldud loomse valguga, mis on saadud sama liigi loomade kehadest või kehaosadest;

b) põllumajandusloomade, välja arvatud karusloomade söötmine toidujäätmetega või söödamaterjaliga, mis sisaldab toidujäätmeid või on saadud toidujäätmetest;

c) põllumajandusloomade söötmine (kas karjatamise või haljassööda etteniitmise teel) haljassöödaga, mis on kasvanud pinnal, mida on väetatud muude orgaaniliste väetiste või mullaparandusainetega kui sõnnik, välja arvatud juhul, kui karjatamine või haljassööda etteniitmine toimub pärast 21 päeva pikkuse ooteaja lõppu, millega tagatakse inimeste ja loomade terviseriskide ohjamine, ning

d) tehistingimustes peetavate kalade söötmine töödeldud loomse valguga, mis on saadud sama liiki tehistingimustes peetavate kalade kehadest või kehaosadest.

2. Võib kehtestada järgmised meetmed:

a) kontrollimised, mis tuleb läbi viia lõikes 1 osutatud keeldude kohaldamise tagamiseks, sh tuvastusmeetodid ja katsed, mida kasutatakse teatavatelt liikidelt pärinevate materjalide olemasolu tuvastamiseks, ning piirmäärad lõike 1 punktides a ja d osutatud töödeldud loomsete valkude ebaolulise koguse kohta, mis on tingitud juhuslikust ja tehniliselt vältimatust saastest;

b) tingimused karusloomade söötmiseks töödeldud loomse valguga, mis on saadud sama liigi loomade kehadest või kehaosadest, ning

c) tingimused põllumajandusloomade söötmiseks haljassöödaga, mis on kasvanud maal, mida on väetatud orgaaniliste väetiste või mullaparandajatega, eriti lõike 1 punktis c osutatud ooteaja muutmine.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

▼B

2. jagu

**Kõrvaldamine ja kasutamine**

*Artikkel 12*

**1. kategooria materjali kõrvaldamine ja kasutamine**

1. kategooria materjal:

a) kõrvaldatakse jäätmetena põletamise teel

i) ilma eelneva töötluseta või

ii) pärast töötlemist (pädeva asutuse nõudmisel rõhu all steriliseerimisega) ja saadud materjali püsivat märgistamist;

b) juhul kui 1. kategooria materjal on jääde, seda taaskasutatakse koospõletamise teel või see kõrvaldatakse

i) ilma eelneva töötluseta või

ii) pärast töötlemist (pädeva asutuse nõudmisel rõhu all steriliseerimisega) ja saadud materjali püsivat märgistamist;

c) juhul kui 1. kategooria materjal ei ole artikli 8 punkti a alapunktides i ja ii osutatud materjal, töödeldakse seda rõhu all steriliseerimisega, saadusele tehakse püsiv märgistus ja ladestatakse tunnustatud prügilasse;

d) juhul kui artikli 8 punktis f osutatud materjal on 1. kategooria materjal, kõrvaldatakse see tunnustatud prügilasse ladestamise teel;

e) põletatakse kui kütus pärast eelnevat töötlemist või ilma eelneva töötlemiseta või

f) kasutatakse artiklites 33, 34 ja 36 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete valmistamiseks ja lastakse turule vastavalt kõnealustele artiklitele.

*Artikkel 13*

**2. kategooria materjali kõrvaldamine ja kasutamine**

2. kategooria materjal:

a) kõrvaldatakse jäätmetena põletamise teel

i) ilma eelneva töötluseta või

ii) pärast töötlemist (pädeva asutuse nõudmisel rõhu all steriliseerimisega) ja saadud materjali püsivat märgistamist;

b) juhul kui 2. kategooria materjal on jääde, seda taaskasutatakse koospõletamise teel või see kõrvaldatakse

i) ilma eelneva töötluseta või

ii) pärast töötlemist (pädeva asutuse nõudmisel rõhu all steriliseerimisega) ja saadud materjali püsivat märgistamist;

c) ladestatakse tunnustatud prügilasse pärast töötlemist rõhu all steriliseerimisega ja saadud materjali püsivat märgistamist;

▼B

d) kasutatakse orgaaniliste väetiste või mullaparandajate tootmiseks, mis lastakse turule vastavalt artiklile 32, vajaduse korral pärast töötlemist rõhu all steriliseerimisega, ja saadud materjali püsivat märgistamist;

e) kompostitakse või töödeldakse biogaasiks

i) pärast rõhu all steriliseerimist ja saadud materjali püsivat märgistamist või

ii) kui tegemist on sõnniku, seedekulgla ja selle sisu, piima, piimasaaduste, ternespiima, munade või munadest saadud toodetega ning kui pädev asutus ei leia, et nendega kaasneb raske nakkushaiguse leviku risk, pärast eelnevat töötlemist või ilma eelneva töötlemiseta;

f) kasutatakse maa väetamiseks ilma eelneva töötlemiseta, kui tegemist on sõnniku, seedekulgla sisu, piima, piimasaaduste või ternespiimaga ning kui pädev asutus ei leia, et nendega kaasneb raske nakkushaiguse leviku risk;

g) kui tegemist on veeloomadest pärineva materjaliga, sileeritakse või kompostitakse see või töödeldakse biogaasiks;

h) põletatakse kui kütus pärast eelnevat töötlemist või ilma eelneva töötlemiseta või

i) kasutatakse artiklites 33, 34 ja 36 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete valmistamiseks ja lastakse turule vastavalt kõnealustele artiklitele.

*Artikkel 14*

**3. kategooria materjali kõrvaldamine ja kasutamine**

3. kategooria materjal:

a) kõrvaldatakse jäätmetena põletamise teel eeltöötlemisega või ilma eeltöötlemiseta;

b) juhul kui 3. kategooria materjal on jääde, seda taaskasutatakse koospõletamise teel või see kõrvaldatakse eeltöötlemisega või ilma eeltöötlemiseta;

c) ladestatakse tunnustatud prügilasse pärast töötlemist;

d) töödeldakse, välja arvatud selline 3. kategooria materjal, mis on lagunenud või riknenud nii, et see põhjustab selle toote kaudu vastuvõetamatut inimeste ja loomade terviseriski, ning

i) kasutatakse põllumajandusloomade, välja arvatud karusloomade sööda tootmiseks, ning lastakse turule kooskõlas artikliga 31, välja arvatud artikli 10 punktides n, o ja p osutatud materjal;

ii) kasutatakse karusloomade sööda tootmiseks, mis lastakse turule vastavalt artiklile 36;

iii) kasutatakse lemmikloomatoidu tootmiseks, mis lastakse turule vastavalt artiklile 35, või

▼B

iv) kasutatakse orgaaniliste väetiste või mullaparandajate tootmiseks, mis lastakse turule vastavalt artiklile 32;

e) kasutatakse toore lemmikloomatoidu tootmiseks, mis lastakse turule vastavalt artiklile 35;

f) kompostitakse või töödeldakse biogaasiks;

g) kui tegemist on veeloomadest pärineva materjaliga, sileeritakse või kompostitakse see või töödeldakse biogaasiks;

h) kui tegemist on karpide või koorikloomade kodade või koorikutega, mis ei kuulu artikli 2 lõike 2 punktis f osutatud kodade ja koorikute hulka, ja munakoortega, kasutatakse neid pädeva asutuse määratud tingimustel, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviserisk;

i) põletatakse kui kütus pärast eelnevat töötlemist või ilma eelneva töötlemiseta;

j) kasutatakse artiklites 33, 34 ja 36 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete valmistamiseks ja lastakse turule vastavalt kõnealustele artiklitele;

k) kui tegemist on artikli 10 punktis p osutatud toidujäätmetega, töödeldakse rõhu all steriliseerimisega või artikli 15 lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud töötlemismeetoditega või kompostitakse või töödeldakse biogaasiks, või

l) kasutatakse maa väetamiseks ilma eelneva töötlemiseta, kui tegemist on toorpiima, ternespiimaga või piimasaadustega, mille puhul pädev asutus ei leia, et nendega kaasneb nende toodete kaudu inimestele või loomadele nakkava haiguse risk.

*Artikkel 15*

**Rakendusmeetmed**

1. Võidakse kehtestada käesoleva jao rakendusmeetmed, mis käsitlevad

a) inimesele nakkava haiguse tunnustega, sh parasiitidega kaladelt pardal siseelundeid eemaldades saadud materjali pardal käitlemise ja kõrvaldamise eritingimusi;

b) muid loomsete kõrvalsaaduste töötlemismeetodeid, mis ei hõlma rõhu all steriliseerimist, eelkõige kõnealuste meetodite parameetreid, eelkõige aega, temperatuuri, rõhku ja osakeste suurust;

c) parameetreid loomsete kõrvalsaaduste (sh toidujäätmed) töötlemiseks biogaasiks või kompostiks;

d) loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete põletamise ja koospõletamise tingimusi;

▼B

e) loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kütteainena põletamise tingimusi;

f) artikli 10 punktis c osutatud loomsete kõrvalsaaduste tootmise ja käitlemise tingimusi;

g) veeloomadest pärineva materjali sileerimist;

h) loomsete kõrvalsaaduste püsivat märgistust;

i) teatavate loomsete kõrvalsaaduste, orgaaniliste väetiste ja mullaparandajate kasutamist väetisena;

j) teatavate loomsete kõrvalsaaduste kasutamist põllumajandusloomade söödana ning

k) artikli 14 punktis d osutatud teatava materjali vastuvõetamatut inimeste ja loomade terviseriski.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

2. Kuni eeskirjade vastuvõtmiseni vastavalt

a) lõike 1 esimese lõigu punktidele c, f ja g, võivad liikmesriigid võtta vastu või jätta kehtima siseriiklikud eeskirjad

   i) artikli 10 punktis c osutatud loomsete kõrvalsaaduste tootmise ja käitlemise kohta;

   ii) artikli 10 punktis p osutatud loomsete kõrvalsaaduste töötlemise kohta ning

   iii) veeloomadest pärineva materjali sileerimise kohta;

b) lõike 1 esimese lõigu punktile a, võib seal osutatud loomsed kõrvalsaadused kõrvaldada meres, ilma et see piiraks ühenduse keskkonnaõigusaktide kohaldamist.

3. jagu

**E r a n d i d**

*Artikkel 16*

**Erandid**

Erandina artiklitest 12, 13 ja 14 võib loomseid kõrvalsaadusi:

a) kui tegemist on artikli 15 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud loomsete kõrvalsaadustega, käidelda ja kõrvaldada vastavalt kõnealuses punktis sätestatud eritingimustele;

b) kasutada teadustöös või muul eriotstarbel kooskõlas artikliga 17;

c) kui tegemist on artiklis 18 osutatud loomsete kõrvalsaadustega, kasutada erisöötmise eesmärgil kooskõlas kõnealuse artikliga;

d) kui tegemist on artiklis 19 osutatud loomsete kõrvalsaadustega, kõrvaldada jäätmetena kooskõlas kõnealuse artikliga;

▼B

e) kõrvaldada jäätmetena või kasutada kooskõlas alternatiivsete meetoditega, mis on heaks kiidetud vastavalt artiklile 20, tuginedes parameetritele, mille hulka võivad kuuluda rõhu all steriliseerimine või teised käesoleva määruse või selle rakendusmeetmete nõuded;

f) kui tegemist on 2. ja 3. kategooria materjaliga ja kui pädev asutus seda lubab, kasutada biodünaamiliste preparaatide valmistamiseks ja kasutamiseks vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 12 lõike 1 punktile c;

g) kui tegemist on 3. kategooria materjaliga ja kui pädev asutus seda lubab, kasutada lemmikloomatoiduks;

h) kui tegemist on loomsete kõrvalsaadustega, välja arvatud 1. kategooria materjaliga, mis saadakse elusloomadelt kirurgilisel sekkumisel või loomade sünnil põllumajandusettevõttes, ja kui pädev asutus seda lubab, kõrvaldada jäätmetena kõnealuses põllumajandusettevõttes.

*Artikkel 17*

**Teadustöö ja muu eriotstarve**

1. Pädev asutus võib erandina artiklitest 12, 13 ja 14 anda loa loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kasutamiseks näitustel, kunstitegevuseks, diagnostikaks, haridus- või teadustöös tingimustel, millega tagatakse inimeste ja loomade terviseriskide ohjamine.

Sellised tingimused hõlmavad järgmist:

a) keeld loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid edaspidi muul otstarbel kasutada ja

b) kohustus loomsed kõrvalsaadused või nendest saadud tooted ohutult kõrvaldada või toimetada need tagasi lähtekohta, kui see on asjakohane.

2. Kui tekib inimeste ja loomade terviserisk, mis nõuab kogu ühenduse territooriumil meetmete kehtestamist, eelkõige uute arenevate riskide puhul, võidakse lõikes 1 osutatud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete impordi ja kasutamise kohta sätestada ühtlustatud tingimused. Sellised tingimused võivad sisaldada nõudeid ladustamise, pakendamise, tuvastamise, transpordi ja kõrvaldamise kohta.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

▼B

*Artikkel 18*

**Eriotstarbeline söötmine**

1. Pädev asutus võib erandina artiklitest 13 ja 14 tingimustel, millega tagatakse inimeste ja loomade terviseriskide ohjamine, anda loa 2. kategooria materjali kogumiseks ja kasutamiseks, tingimusel et see on pärit loomadelt, keda ei ole hukatud või kes ei ole surnud inimestele või loomadele nakkava haiguse või haiguskahtluse tõttu, ning 3. kategooria materjali söötmiseks

a) loomaaialoomadele;

b) tsirkuseloomadele;

c) roomajatele ja röövlindudele, v.a loomaaia- või tsirkuseloomad;

d) karusloomadele;

e) metsloomadele;

f) tunnustatud kasvanduste koertele või jahikoertele;

g) varjupaikades olevatele koertele ja kassidele;

h) tõukudele ja ussidele, mida kasutatakse kalasöödana.

2. Erandina artiklist 12 ja kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3 võib pädev asutus anda loa

a) kasutada artikli 8 punkti b alapunktis ii osutatud 1. kategooria materjali ja loomaaialoomadest saadud materjali loomaaialoomade söödana ja

b) kasutada artikli 8 punkti b alapunktis ii osutatud 1. kategooria materjali ohustatud või kaitsealuste raipetoiduliste lindude ja teiste liikide toiduks nende looduslikus elupaigas, et edendada bioloogilist mitmekesisust.

3. Võidakse kehtestada käesoleva artikli rakendusmeetmed, mis käsitlevad järgmist:

a) tingimused, mille alusel võib anda lõikes 1 osutatud kogumise ja kasutamise loa 2. ja 3. kategooria materjali liikumise, ladustamise ja kasutamise kohta söödana, kaasa arvatud uute arenevate riskide korral, ning

b) tingimused, mille alusel, teatavatel juhtudel erandina artikli 21 lõikes 1 sätestatud kohustusest, võib anda loa käesoleva artikli lõikes 2 osutatud 1. kategooria materjali kasutamiseks söödana, sealhulgas

   i) teatavate liikmesriikide ohustatud või kaitsealuste raipetoiduliste lindude liigid ja muud liigid, keda võib sellise materjaliga sööta;

   ii) meetmed inimeste ja loomade terviseriskide ärahoidmiseks.

▼B

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 19*

**Kogumine, transport ja kõrvaldamine**

1. Pädev asutus võib erandina artiklitest 12, 13, 14 ja 21 anda loa

a) surnud lemmikloomade ja hobuslaste matmiseks;

b) kõrvalistes piirkondades artikli 8 punkti a alapunktis v ja punkti b alapunktis ii osutatud 1. kategooria materjali ning 2. ja 3. kategooria materjali kõrvaldamiseks kohapeal ametliku järelevalve all põletamise või matmise teel või muul viisil, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriskide levik;

c) artikli 8 punkti b alapunktis ii osutatud 1. kategooria materjali ning 2. ja 3. kategooria materjali kõrvaldamiseks ametliku järelevalve all kohapeal põletamise või matmise teel või muul viisil, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriskide levik, piirkondades, millele praktiliselt puudub juurdepääs või kuhu tekib juurdepääs ainult eriolukorras geograafiliste või klimaatiliste olude tõttu või loodusõnnetuse korral, mille puhul tekiks risk materjali koguvate inimeste tervisele ja ohutusele, või kohtades, kuhu juurdepääs nõuaks ebaproportsionaalselt suuri pingutusi materjali kogumiseks;

d) 2. ja 3. kategooria materjali kõrvaldamiseks muul viisil kui kohapeal põletamise või matmise teel ametliku järelevalve all, kui see materjal ei kujuta endast inimeste ja loomade terviseriski ja kui selle materjali kogus ei ületa nädalas määra, mis sätestatakse sõltuvalt toimingute laadist ja loomaliikidest, kelle kõrvalsaadusi käideldakse;

e) sellise materjali kõrvaldamiseks, mis ei kuulu artikli 8 punkti a alapunktis i osutatud 1. kategooria materjali hulka teatamiskohustusliku haiguspuhangu korral, kohapeal põletamise või matmise teel sellistel tingimustel, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriskide levik, kui vedu lähimasse loomsete kõrvalsaaduste töötlemise või kõrvaldamise tunnustatud ettevõttesse suurendaks terviseriske või kui ulatusliku episootilise taudipuhangu korral oleks selliste ettevõtete kõrvaldamisvõimsus ületatud, ning

f) mesilaste ja mesindustoodete kohapeal põletamise või matmise teel sellistel tingimustel, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriskide levik.

2. Konkreetse liigi loomapopulatsioon lõike 1 punktis b osutatud kõrvalisel alal ei tohi ületada maksimaalset protsenti selle liigi loomapopulatsioonist asjaomases liikmesriigis.

▼B

3. Liikmesriigid teevad komisjonile kättesaadavaks järgmise teabe:

a) piirkonnad, mida nad liigitavad lõike 1 punkti b kohaldamisel kõrvalisteks piirkondadeks, sellise liigitamise põhjuse ja ajakohastatud teabe liigituse muutmise kohta, ning

b) andmed lõike 1 punktides c ja d sätestatud lubade kasutamise kohta 1. ja 2. kategooria materjali puhul.

4. Kehtestatakse käesoleva artikli rakendusmeetmed, mis käsitlevad järgmist:

a) tingimused, mis on ette nähtud inimeste ja loomade terviseriskide ohjamise tagamiseks kohapeal matmise ja põletamise puhul;

b) lõikes 2 osutatud loomapopulatsiooni maksimaalne suurus protsentides;

c) loomsete kõrvalsaaduste kogus vastavalt lõike 1 punktis d osutatud toimingute laadile ja loomaliikidele, kellest kõrvalsaadused pärinevad, ning

d) lõike 1 punktis e osutatud haiguste loetelu.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

## 4. jagu

## **Alternatiivsed meetodid**

### *Artikkel 20*

### **Alternatiivsete meetodite heakskiitmine**

1. Loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete kasutamise ja kõrvaldamise alternatiivsete meetodite heakskiitmise menetluse võib algatada kas komisjon või taotluse esitamisega liikmesriik või huvitatud isik, kes võib esindada mitut huvitatud isikut.

2. Huvitatud isikud saadavad oma taotlused selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus nad soovivad alternatiivset meetodit kasutada.

Pädev asutus hindab kahe kuu jooksul pärast täieliku taotluse saamist, kas taotlus vastab lõikes 10 osutatud taotluse standardvormile.

3. Pädev asutus edastab liikmesriikide ja huvitatud isikute taotlused koos oma hindamisaruandega Euroopa Toiduohutusametile (EFSA) ja teavitab sellest komisjoni.

4. Kui komisjon algatab heakskiitmise menetluse, saadab ta hindamisaruande EFSA-le.

▼B

5. EFSA hindab kuue kuu jooksul pärast täieliku taotluse saamist, kas esitatud meetod tagab inimeste ja loomade terviseriskide

a) ohjamise viisil, mis hoiab ära selle leviku enne kõrvaldamist vastavalt käesolevale määrusele või selle rakendusmeetmetele, või

b) vähenemise vastava kategooria loomsete kõrvalsaaduste osas vähemalt samavõrra, kui artikli 15 lõike 1 esimese lõigu punktis b sätestatud meetodiga.

EFSA esitab saadud taotluse kohta arvamuse.

6. Põhjendatud juhtudel, kui EFSA küsib taotlejalt lisateavet, võib lõikes 5 osutatud tähtaega pikendada.

EFSA määrab pärast komisjoni või taotlejaga konsulteerimist kindlaks tähtaja, mille jooksul tuleb talle teavet esitada, ja teavitab komisjoni ning vajaduse korral taotlejat vajaliku lisaaja pikkusest.

7. Kui taotleja soovib oma algatusel esitada lisateavet, saadab ta selle otse EFSA-le.

Sellisel juhul lõikes 5 osutatud tähtaega ei pikendata.

8. EFSA edastab oma arvamuse komisjonile, taotlejale ja asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele.

9. Kolme kuu jooksul pärast EFSA arvamuse saamist ja saadud arvamust arvesse võttes teatab komisjon taotlejale kavandatavast meetmest, mis võetakse vastu vastavalt lõikele 11.

10. Alternatiivsete meetodite taotluse standardvorm võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusele.

11. Pärast EFSA arvamuse kättesaamist võetakse vastu

a) meede, millega lubatakse kasutada loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete kõrvaldamiseks alternatiivseid meetodeid, või

b) meede, millega lükatakse alternatiivne meetod tagasi.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

▼B

II JAOTIS

**ETTEVÕTJATE KOHUSTUSED**

*I PEATÜKK*

***Üldkohustused***

1. jagu

**Kogumine, transport ja jälgitavus**

*Artikkel 21*

**Kogumine ja kategooria tuvastamine ning transport**

1. Ettevõtjad koguvad, tuvastavad ja transpordivad loomseid kõrvalsaadusi ilma põhjendamatu viivituseta tingimustel, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriskid.

2. Ettevõtjad tagavad, et loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete transpordil on saadetisega kaasas saateleht või, juhul kui käesolev määrus või lõike 6 kohaselt vastu võetud meede seda nõuab, terviseohutuse tõend.

Erandina esimesest lõigust võib pädev asutus anda loa sõnniku transpordiks ilma saatelehe või terviseohutuse tõendita ühe ja sama põllumajandusettevõtte piires paikneva kahe koha vahel või samas liikmesriigis asuvate põllumajandusettevõtete ja sõnniku kasutajate vahel.

3. Loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete transpordil kaasas olev saateleht või terviseohutuse tõend sisaldab vähemalt teavet selliste toodete päritolu, sihtkoha ja arvu kohta, loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete kirjeldust ja märgistust, kui märgistus on kohustuslik vastavalt käesolevale määrusele.

Kui aga loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid transporditakse liikmesriigi territooriumi piires, võib asjaomase liikmesriigi pädev asutus anda loa esimeses lõigus osutatud teabe edastamiseks alternatiivse süsteemi kohaselt.

4. Ettevõtjad koguvad, transpordivad ja kõrvaldavad 3. kategooria toidujäätmeid vastavalt direktiivi 2008/98/EÜ artiklis 13 ette nähtud siseriiklikele meetmetele.

5. Vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele võetakse vastu

a) loomsete kõrvalsaaduste transpordil ette nähtud saatelehtede näidised ning

b) terviseohutuse tõendite näidised ja tingimused loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete saadetiste varustamiseks transpordil terviseohutuse tõenditega.

▼B

6. Võidakse kehtestada käesoleva artikli rakendusmeetmed, mis käsitlevad järgmist:

a) juhud, mil on nõutav terviseohutuse tõend seoses teatavatest loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodetest tuleneva inimeste ja loomade terviseriski tasemega;

b) juhud, mil erandina lõike 2 esimesest lõigust ja seoses teatavatest loomsetest kõrvalsaadustest või nendest saadud toodetest tuleneva inimeste ja loomade terviseriski madala tasemega võib loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid transportida ilma kõnealuses lõikes osutatud saatelehe või tõendita;

c) tuvastamise, kaasa arvatud märgistamise nõuded ja nõuded eri kategooriate loomsete kõrvalsaaduste eraldamise kohta transpordi ajal ning

d) tingimused loomsete kõrvalsaaduste kogumisel ja transpordil tekkivate inimeste ja loomade terviseriskide ärahoidmiseks, kaasa arvatud selliste toodete ohutu transpordi tingimused seoses mahutite, veokite ja pakkematerjaliga.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 22*

**Jälgitavus**

1. Ettevõtjad, kes tegelevad loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete saatmise, transpordi või vastuvõtmisega, registreerivad saadetisi ja nende saatelehti või terviseohutuse tõendeid.

Esimest lõiku ei kohaldata siiski juhul, kui luba vedada loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid ilma saatelehtede või terviseohutuse tõenditeta on antud kooskõlas artikli 21 lõike 2 teise lõiguga või kooskõlas rakendusmeetmetega, mis on vastu võetud vastavalt artikli 21 lõike 6 punktile b.

2. Lõikes 1 osutatud ettevõtjatel on kasutusel süsteemid ja menetlused, et teha kindlaks

a) teised ettevõtjad, kellele nende loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid on tarnitud, ning

b) ettevõtjad, kellelt nemad on tarninud.

See teave tehakse pädevatele asutustele taotluse korral kättesaadavaks.

3. Käesoleva artikli rakendusmeetmed võib vastu võtta vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele, eelkõige seoses

a) teabega, mis tuleb pädevatele asutustele kättesaadavaks teha;

▼B

b) ajavahemikuga, mille jooksul kõnealust teavet tuleb säilitada.

2. jagu

**Registreerimine ja tunnustamine**

*Artikkel 23*

**Ettevõtjate ja ettevõtete registreerimine**

1. Registreerimise eesmärgil ettevõtjad

a) teavitavad enne tegevuse alustamist pädevat asutust kõikidest nende kontrollitavatest ettevõtetest, mis tegelevad mis tahes etapis loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete tootmise, transpordi, käitlemise, töötlemise, ladustamise, turulelaskmise, jaotamise, kasutamise või kõrvaldamisega;

b) annavad pädevale asutusele teavet järgmise kohta:

i) nende kontrolli all olevate loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete kategooria;

ii) nende toimingute laad, kus kasutatakse lähteainena loomseid kõrvalsaaduseid või nendest saadud tooteid.

2. Ettevõtjad annavad pädevale asutusele ajakohast teavet kõigi lõike 1 punktis a osutatud nende kontrollitavate ettevõtete kohta, sealhulgas iga olulise muutuse kohta olemasoleva ettevõtte tegevuses, näiteks selle sulgemine.

3. Lõikes 1 osutatud registreerimise üksikasjalikud eeskirjad võidakse vastu võtta vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele.

4. Erandina lõikest 1 ei ole teavitamine registreerimise eesmärgil vajalik tegevuste puhul, millega seoses on loomseid kõrvalsaaduseid tootvad ettevõtted juba tunnustatud või registreeritud vastavalt määrusele (EÜ) nr 852/2004 või määrusele (EÜ) nr 853/2004; samuti tegevuste puhul, millega seoses on ettevõtted juba tunnustatud vastavalt käesoleva määruse artiklile 24.

Sama erand kehtib tegevustele, mis on seotud loomsete kõrvalsaaduste tootmisega ainult kohapeal ning mida teostatakse põllumajandusettevõtetes või muudes ruumides, kus loomi peetakse, kasvatatakse või nende eest hoolitsetakse.

*Artikkel 24*

**Ettevõtete tunnustamine**

1. Ettevõtjad tagavad, et nende kontrollitavad ettevõtted on pädeva asutuse poolt tunnustatud, kui need ettevõtted tegelevad ühe või mitme järgmise tegevusega:

a) loomsete kõrvalsaaduste töötlemine rõhu all steriliseerimisega, artikli 15 lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud töötlemismeetoditega või artiklis 20 heaks kiidetud alternatiivsete meetoditega;

▼B

b) loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kõrvaldamine jäätmetena põletamise teel, välja arvatud ettevõtted, millele on antud tegevusluba kooskõlas direktiiviga 2000/76/EÜ;

c) loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete jäätmetena kõrvaldamine või taaskasutus koospõletusseadmetes, välja arvatud ettevõtted, millele on antud tegevusluba kooskõlas direktiiviga 2000/76/EÜ;

d) loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete kasutamine kütusena;

e) lemmikloomatoidu tootmine;

f) orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete tootmine;

g) loomsete kõrvalsaaduste ja/või nendest saadud toodete töötlemine biogaasiks või kompostiks;

h) loomsete kõrvalsaaduste käitlemine nende kogumise järel selliste toimingutega nagu sorteerimine, lõikamine, jahutamine, külmutamine, soolamine, toornahkade ja nahkade või määratletud riskiteguriga materjali eemaldamine;

i) loomsete kõrvalsaaduste ladustamine;

j) loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete ladustamine, mida kavatsetakse

   i) ladestada prügilasse või kõrvaldada põletamise teel, või kõrvaldada või taaskasutada koospõletamise teel;

   ii) põletada kütusena;

   iii) kasutada söödana, välja arvatud ettevõtetes, mis on tunnustatud või registreeritud vastavalt määrusele (EÜ) nr 183/2005;

   iv) kasutada orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainetena, välja arvatud ladustamine vahetult kasutamise kohas.

2. Lõikes 1 osutatud tunnustuses täpsustatakse, kas ettevõte on tunnustatud toimingute tegemiseks loomsete kõrvalsaaduste ja/või nendest saadud toodetega, mis

a) kuuluvad artiklis 8, 9 või 10 osutatud teatavasse kategooriasse või

b) kuuluvad rohkem kui ühte artiklis 8, 9 või 10 osutatud kategooriasse, märkides ära, kas selliseid toiminguid teostatakse

   i) pidevalt range eraldamise tingimustes, millega välditakse inimeste ja loomade terviseriske, või

   ii) ajutiselt tingimustes, millega hoitakse ära saastumine, et leevendada selliste toodetega tegelemiseks vajaliku võimsuse puudumist, mis tuleneb:

      — laiaulatuslikust episootilise haiguse puhangust või

      — muudest erakorralistest ja ettenägematutest asjaoludest.

▼B

*Artikkel 25*

**Üldised hügieeninõuded**

1. Ettevõtjad tagavad oma kontrollitavate ettevõtete osas, mis tegelevad artikli 24 lõike 1 punktides a ja h osutatud tegevustega, järgmise:

a) need on ehitatud nii, et neid on võimalik tõhusalt puhastada ja desinfitseerida, ning kui see on asjakohane, on põrandad ehitatud nii, et see lihtsustab vedelike äravoolu;

b) neis on juurdepääs asjakohastele isikliku hügieeni ruumidele, nagu tualettruumid, riietusruumid ja kraanikausid personali jaoks;

c) neis on asjakohaselt korraldatud kaitse kahjurite, nagu näiteks putukate, näriliste ja lindude eest;

d) neis hoitakse seadmeid ja varustust heas seisukorras ja mõõteriistu kalibreeritakse korrapäraste ajavahemike järel ning

e) neis on asjakohaselt korraldatud mahutite ja veokite puhastamine ja desinfitseerimine, et hoida ära saastumisriski.

2. Kõik lõikes 1 osutatud ettevõtete töötajad kannavad sobivat puhast ja kui see on vajalik, siis kaitsvat riietust.

Kui see on konkreetse ettevõtte puhul asjakohane, siis

a) „mustal poolel” töötavad isikud ei tohi minna „puhtale poolele”, vahetamata töörõivaid ja jalanõusid või neid desinfitseerimata;

b) seadmeid ja tööriistu ei tohi viia „mustalt poolelt”„puhtale poolele” neid eelnevalt puhastamata ja desinfitseerimata ning

c) ettevõtja peab kehtestama töötajate liikumise korra, et kontrollida töötajate liikumist ühest piirkonnast teise, ning nägema ette jalanõude ja rataste desinfitseerimisvannide nõuetekohase kasutamise.

3. Ettevõtetes, mis tegelevad artikli 24 lõike 1 punktis a osutatud tegevustega,

a) käideldakse loomseid kõrvalsaaduseid nii, et hoida ära saastumisriski;

b) töödeldakse loomseid kõrvalsaaduseid võimalikult kiiresti. Pärast töötlemist käideldakse ja ladustatakse loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid nii, et hoida ära saastumisriski;

c) kui see on asjakohane, siis töödeldakse loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kõiki osi töötlusprotsessi igas etapis kindlal temperatuuril kindla ajavahemiku jooksul ja hoitakse ära taassaastumisrisk;

▼B

d) ettevõtjad kontrollivad regulaarselt kohaldatavaid parameetreid (eelkõige temperatuuri, rõhku, aega, osakeste suurust), kui see on asjakohane, siis automaatseadmetega;

e) kehtestatakse ja dokumenteeritakse ettevõtte kõikide osade jaoks puhastamise kord.

*Artikkel 26*

**Loomsete kõrvalsaaduste käitlemine toiduainetööstuses**

1. Loomsete kõrvalsaaduste käitlemine, töötlemine või ladustamine ettevõtetes, mis on tunnustatud või registreeritud vastavalt määruse (EÜ) nr 853/2004 artiklile 4 või määruse (EÜ) nr 852/2004 artiklile 6, toimub tingimustes, mis hoiavad ära ristsaastumise, ning kui see on asjakohane, siis ettevõtte selleks määratud osas.

2. Želatiini või kollageeni tootmise toorainet, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks, võib ladustada, käidelda või töödelda ettevõtetes, mis on selleks spetsiaalselt tunnustatud vastavalt määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa XIV jao I peatüki punktile 5 ja XV jao I peatüki punktile 5, tingimusel et haigusriski levik on ära hoitud sellise tooraine eraldamisega toorainest, millest toodetakse loomseid saadusi.

3. Lõigete 1 ja 2 kohaldamisega ei piirata ühenduse veterinaarõigusaktidega sätestatud täpsemate nõuete kohaldamist.

*Artikkel 27*

**Rakendusmeetmed**

Kehtestatakse käesoleva jao ja käesoleva peatüki 1. jao rakendusmeetmed, mis käsitlevad järgmist:

a) ettevõtetes kohaldatavad nõuded infrastruktuurile ja seadmetele;

b) loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete igasugusele käitlemisele kohaldatavad hügieeninõuded, sealhulgas meetmed, millega muudetakse hügieeninõudeid artikli 25 lõikes 1 osutatud ettevõtetele;

c) loomsete kõrvalsaaduste ja neist saadud toodete käitlemise, töötlemise ja ladustamise tingimused ja tehnilised nõuded, samuti heitvee töötlemise tingimused;

d) tõendid, mida ettevõtja peab esitama loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemise ja töötlemise valideerimiseks, et tõestada oma võimet hoida ära inimeste ja loomade terviseriske;

e) artiklites 8, 9 või 10 osutatud enam kui ühe kategooria loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete samas ettevõttes käitlemise tingimused,

i) kui neid toiminguid tehakse eraldi;

▼B

ii) kui neid toiminguid tehakse teatud tingimustes ajutiselt;

f) artiklis 26 osutatud ristsaastumise ärahoidmise tingimused, kui loomseid kõrvalsaadusi ladustatakse, käideldakse või töödeldakse ettevõtte selleks määratud osas;

g) biogaasi- ja kompostimisseadmete tööparameetrid;

h) väikese ja suure võimsusega seadmetes põletamisele ja kaaspõletamisele kohaldatavad nõuded, nagu on osutatud artikli 24 lõike 1 punktides b ja c, ning

i) loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kütteainena põletamisele kohaldatavad nõuded, nagu on viidatud artikli 24 lõike 1 punktis d.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

3. jagu

**Enesekontroll ning ohuanalüüsi ja kriitiliste kontrollpunktide süsteem**

*Artikkel 28*

**Enesekontroll**

Ettevõtjad seavad oma ettevõtetes sisse, rakendavad ja hoiavad toimivana enesekontrollikorda, et jälgida käesoleva määruse täitmist. Nad tagavad, et ettevõttest ei viida välja loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid, mille puhul kahtlustatakse või on tehtud kindlaks, et need ei vasta käesoleva määruse nõuetele, välja arvatud juhul, kui need saadused on ette nähtud kõrvaldamiseks.

*Artikkel 29*

**Ohuanalüüsi ja kriitiliste kontrollpunktide süsteem**

1. Ettevõtjad, kes tegelevad ühega järgmistest tegevustest, seavad sisse, rakendavad ja hoiavad toimivana ohuanalüüsi ja kriitiliste kontrollpunktide süsteemi (HACCP) põhimõtetele tugineva alalise kirjaliku korra järgmiseks:

a) loomsete kõrvalsaaduste töötlemine;

b) loomsete kõrvalsaaduste töötlemine biogaasiks ja kompostiks;

c) rohkem kui ühe kategooria loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete käitlemine ja ladustamine samas ettevõttes;

d) lemmikloomatoidu tootmine.

2. Lõikes 1 nimetatud ettevõtjad eelkõige

a) teevad kindlaks ohud, mida tuleb vältida, mis tuleb kõrvaldada või vähendada vastuvõetavale tasemele;

▼B

b) teevad kindlaks kriitilised kontrollpunktid etapis või etappides, kus kontroll on ohu vältimiseks, kõrvaldamiseks või vastuvõetava tasemeni vähendamiseks hädavajalik;

c) kehtestavad kriitilistes kontrollpunktides kriitilised piirid, mis tähistavad kindlaks tehtud ohtude vältimise, kõrvaldamise ja vähendamise puhul vastuvõetava ja keelatu piiri;

d) kehtestavad ja rakendavad kriitilistes kontrollpunktides tõhusa järelevalvekorra;

e) näevad ette korrigeerivad meetmed juhuks, kui seire näitab, et kriitiline kontrollpunkt ei ole enam kontrolli all;

f) kehtestavad menetluse, mis võimaldaks kontrollida punktides a–e osutatud meetmete tulemuslikkust. Kontrollimenetlust teostatakse regulaarselt;

g) koostavad ettevõtte laadi ja suurusega vastavuses olevaid dokumente ja arhiive, mis näitaksid punktides a–f osutatud meetmete kohaldamise tulemuslikkust.

3. Kui mõnda toodet, protsessi või tootmis-, töötlemis-, ladustamis- või jaotamisetappi muudetakse, vaatavad ettevõtjad oma menetlused läbi ning vajaduse korral muudavad neid.

4. Käesoleva artikli rakendamist hõlbustavad meetmed võidakse vastu võtta vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele.

*Artikkel 30*

**Siseriiklikud hea tava juhendid**

1. Vajaduse korral julgustavad pädevad asutused siseriiklike hea tava juhendite väljatöötamist, levitamist ja vabatahtlikku kasutamist, eriti artiklis 29 osutatud HACCP põhimõtete kohaldamiseks. Ettevõtjad võivad kasutada selliseid juhendeid vabatahtlikult.

2. Pädevad asutused hindavad siseriiklikke juhendeid, tagamaks, et

a) nende väljatöötamisel on konsulteeritud huvigruppide esindajatega, kelle huve need võivad oluliselt mõjutada, ning ettevõtjate sektorid on neid levitanud ning

b) nende sisu on asjaomaste sektorite jaoks teostatav.

*II PEATÜKK*

***Turulelaskmine***

1. jagu

**Loomsed kõrvalsaadused ja nendest saadud tooted kasutamiseks põllumajandusloomade, välja arvatud karusloomade söödana**

*Artikkel 31*

**Turulelaskmine**

1. Põllumajandusloomade, välja arvatud karusloomade söödana kasutamiseks ette nähtud loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid võib lasta turule üksnes siis, kui

▼B

a) need kujutavad endast muud 3. kategooria materjali või on saadud muust 3. kategooria materjalist kui artikli 10 punktides n, o ja p osutatud materjal;

b) need on vastavalt vajadusele kogutud või töödeldud kooskõlas rõhu all steriliseerimise nõuete või muude nõuetega, et ära hoida inimeste ja loomade terviseriske vastavalt meetmetele, mis on vastu võetud kooskõlas artikliga 15, ja meetmetega, mis on sätestatud kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2, ning

c) need pärinevad asjaomase loomse kõrvalsaaduse või sellest saadud toote jaoks tunnustatud või registreeritud ettevõttest.

2. Võidakse kehtestada käesoleva artikli rakendusmeetmed, mis käsitlevad inimeste ja loomade tervisenõudeid lõikes 1 osutatud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kogumiseks ja töötlemiseks.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

2. jagu

**Orgaanilised väetised ja mullaparandajad**

*Artikkel 32*

**Turulelaskmine ja kasutamine**

1. Orgaanilisi väetisi ja mullaparandajaid võib turule lasta ja kasutada, kui

a) need on saadud 2. või 3. kategooria materjalist;

b) need on toodetud kooskõlas rõhu all steriliseerimise tingimuste või muude tingimustega, et ära hoida inimeste ja loomade terviseriske vastavalt meetmetele, mis on vastu võetud kooskõlas artikliga 15, ja meetmetega, mis on sätestatud kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3;

c) need on pärit (olenevalt olukorrast) tunnustatud või registreeritud ettevõttest ning

d) tegemist on 2. kategooria materjalist saadud liha-kondijahu ning töödeldud loomsete valkudega, mida kavatsetakse kasutada orgaaniliste väetiste ja mullaparandajatena või nende koostises, neisse on segatud lisandeid, et välistada segu kasutamine söödana, ning need on märgistatud, kui lõike 3 kohaselt vastu võetud meetmed seda nõuavad.

Lisaks võib orgaaniliste väetiste või mullaparandajatena turule lasta seedimisjääke töötlemiseks biogaasiks või kompostiks.

Liikmesriigid võivad vastu võtta või jätta kehtima siseriiklikud eeskirjad, millega kehtestatakse lisatingimused või rangemad nõuded orgaaniliste väetiste ja mullaparandajate kasutamiseks, kui see on õigustatud inimeste ja loomade tervise kaitse seisukohalt.

▼B

2. Erandina lõike 1 punktist d ei nõuta lisandite segamist materjalidesse, mille kasutamine söödana on välistatud nende koostise või pakendamise tõttu.

3. Võidakse kehtestada käesoleva artikli rakendusmeetmed, mis käsitlevad

a) inimeste ja loomade tervisenõudeid orgaaniliste väetiste ja mullaparandajate tootmisel ja kasutamisel;

b) koostisosi või aineid orgaaniliste väetiste ja mullaparandajate märgistamisel;

c) orgaanilistele väetistele ja mullaparandajatele lisatavaid koostisosi;

d) täiendavaid tingimusi, näiteks märgistusviiside ja minimaalsete ainesisalduste kohta, et välistada orgaaniliste väetiste või mullaparandajate kasutamist söödana, ning

e) juhtumeid, kus materjalide koostise või pakendamise tõttu ainete lisamise nõuded ei kehti.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

3. jagu

**Loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted, mida reguleerivad muud ühenduse õigusaktid**

*Artikkel 33*

**Turulelaskmine**

Ettevõtjad võivad lasta turule järgmisi loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid:

a) direktiivi 76/768/EMÜ artikli 1 lõikes 1 määratletud kosmeetikatooted;

b) direktiivi 90/385/EMÜ artikli 1 lõike 2 punktis c määratletud aktiivsed siiratavad meditsiiniseadmed;

c) direktiivi 93/42/EMÜ artikli 1 lõike 2 punktis a määratletud meditsiiniseadmed;

d) direktiivi 98/79/EMÜ artikli 1 lõike 2 punktis b määratletud meditsiinilised *in vitro* diagnostikavahendid;

e) direktiivi 2001/82/EÜ artikli 1 lõikes 2 määratletud veterinaarravimid;

f) direktiivi 2001/83/EÜ artikli 1 lõikes 2 määratletud ravimid.

▼B

*Artikkel 34*

**Tootmine**

1. Artiklis 33 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid tootvatele ettevõtetele ette nähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete import, kogumine ja vedu ning kõnealuste loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete tootmine toimub kooskõlas ühenduse õigusaktidega, millele viidatakse kõnealuses artiklis.

Nendes ettevõtetes kasutamata jäänud materjal kõrvaldatakse kooskõlas kõnealuste õigusaktidega.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse siis, kui ühenduse õigusaktidega, millele viidatakse artiklis 33, ei ole ette nähtud tingimusi, et kooskõlas käesoleva määruse eesmärgiga ohjata inimeste ja loomade võimalikke terviseriske.

4. jagu

**Muud loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted**

*Artikkel 35*

**Lemmikloomatoidu turulelaskmine**

Ettevõtjad võivad lemmikloomatoitu turule lasta, kui

a) need tooted on saadud

   i) 3. kategooria materjalidest, välja arvatud artikli 10 punktides n, o ja p osutatud materjalid;

   ii) artikli 8 punktis c osutatud 1. kategooria materjalist, vastavalt artikli 40 esimese lõigu punkti a kohaselt kehtestatud tingimustele, kui tegemist on imporditud lemmikloomatoidu või imporditud materjalidest toodetud lemmikloomatoiduga, või

   iii) artikli 10 punktis a ja punkti b alapunktides i ja ii osutatud materjalist, kui tegemist on toore lemmikloomatoiduga, ning

b) nad tagavad inimeste ja loomade terviseriskide ohjamise ohutu töötlemisega vastavalt artiklile 38, kui turvaliste hangetega vastavalt artiklile 37 ei saa tagada küllaldast ohjamist.

*Artikkel 36*

**Muude loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete turulelaskmine**

Ettevõtjad võivad lasta turule loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid, millele ei ole osutatud artiklites 31, 32, 33 ja 35, kui

a) need tooted

   i) ei ole ette nähtud kasutamiseks põllumajandusloomade söötmiseks või mahalaotamiseks kohas, kus selliseid loomi karjatatakse, või

   ii) on ette nähtud karusloomade söödaks ning

▼B

b) inimeste ja loomade terviseriskide ohjamine on tagatud:

i) turvaliste hangetega vastavalt artiklile 37;

ii) ohutu töötlemisega vastavalt artiklile 38, kui turvalised hanked ei taga küllaldast ohjamist, või

iii) kontrollides, et tooteid kasutatakse ainult ohutul otstarbel kooskõlas artikliga 39, kui ohutu töötlemine ei taga küllaldast ohjamist.

*Artikkel 37*

**Turvalised hanked**

1. Hange on turvaline, kui kasutatakse materjali,

a) mis ei põhjusta vastuvõetamatuid inimeste või loomade terviseriske;

b) mis on kogutud ja kogumiskohast töötlevasse ettevõttesse transporditud viisil, mis välistab inimeste või loomade terviseriskid, või

c) mis on ühendusse imporditud ja esimesest sisenemiskohast töötlevasse ettevõttesse transporditud viisil, mis välistab inimeste või loomade terviseriskid.

2. Hangete turvalisuse eesmärgil esitavad ettevõtjad lõike 1 nõuete kohased dokumendid, millele lisatakse vajaduse korral tõend lähtematerjalist inimeste ja loomade terviseriskide välistamiseks võetud bioohutusmeetmete kohta.

Dokumente säilitatakse esitamiseks nõudmisel pädevale asutusele.

Lõike 1 punktis c osutatud juhtudel on saadetisega kaasas terviseohutuse tõend vastavalt näidisele, mis on heaks kiidetud vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele.

*Artikkel 38*

**Ohutu töötlemine**

Ohutu töötlemine kujutab endast sellist kasutatava materjali töötlemist, millega viiakse kasutatud materjalist või töötlemisel tekkivatest ainetest inimeste ja loomade terviseriskid vastuvõetavale tasemele.

Tuleb tagada, et loomsetest kõrvalsaadustest saadud toode ei põhjustaks vastuvõetamatuid inimeste ja loomade terviseriske, eelkõige lõpptoote kontrollimise teel.

▼B

*Artikkel 39*

**Ohutu kasutusotstarve**

Ohutu kasutusotstarbe mõiste hõlmab ka loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete kasutamist

a) tingimustel, mis ei põhjusta vastuvõetamatuid inimeste või loomade terviseriske, või

b) eriotstarbel, kui need tooted võivad tekitada inimeste ja loomade terviseriske, eeldusel et see on õigustatud ühenduse õigusaktides sätestatud eesmärkidel, eelkõige inimeste ja loomade tervise kaitseks.

*Artikkel 40*

**Rakendusmeetmed**

Võidakse kehtestada käesoleva jao rakendusmeetmed, mis käsitlevad

a) artikli 8 punktis c osutatud 1. kategooria materjalist toodetud imporditud lemmikloomatoidu või imporditud materjalidest toodetud lemmikloomatoidu turulelaskmise tingimusi;

b) tingimusi kasutatava materjali ohutuks kogumiseks ja vedamiseks viisil, mis välistab inimeste või loomade terviseriskid;

c) artikli 37 lõike 2 esimeses lõigus osutatud dokumente;

d) töötlemisprotsessi parameetreid vastavalt artikli 38 esimesele lõigule, eelkõige kasutatud materjali keemilise või füüsikalise töötlemise osas;

e) lõppsaaduse kontrollimisnõudeid ning

f) inimeste või loomade terviseriske tekitavate loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete ohutu kasutamise tingimusi.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*III PEATÜKK*

***Import, transiit ja eksport***

*Artikkel 41*

**Import ja transiit**

1. Loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete import ühendusse ja transiit läbi ühenduse toimub kooskõlas

a) käesoleva määruse ja selle rakendusmeetmete asjaomaste nõuetega vastava loomse kõrvalsaaduse või sellest saadud toote kohta, mis on vähemalt niisama ranged kui need, mida kohaldatakse nende loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete tootmisel ja turustamisel ühenduses;

▼B

b) tingimustega, mis on tunnistatud vähemalt samaväärseks nende nõuetega, mida kohaldatakse loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tootmisel ja turustamisel vastavalt ühenduse õigusaktidele, või

c) artiklites 33, 35 ja 36 osutatud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete korral nimetatud artiklites sätestatud nõuetega.

Esimese lõigu punktis b osutatud meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

2. Erandina lõikest 1 toimub import ja transiit

a) määratletud riskiteguriga materjali puhul üksnes kooskõlas määrusega (EÜ) nr 999/2001;

b) otsuses 2000/532/EÜ loetletud ohtlike jäätmetega segatud või saastunud loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete puhul vastavalt määruse (EÜ) nr 1013/2006 nõuetele;

c) 1. ja 2. kategooria materjalide ja nendest saadud toodete puhul, mis ei ole ette nähtud artiklites 33, 35 ja 36 osutatud loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete tootmiseks, ainult sel juhul, kui nende impordieeskirjad on heaks kiidetud vastavalt artikli 42 lõike 2 punktile a;

d) artikli 17 lõikes 1 osutatud eesmärgil valmistatavate loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete puhul vastavalt liikmesriigi meetmetele, millega tagatakse inimeste ja loomade terviseriskide ohjamine seni, kuni võetakse vastu artikli 17 lõikes 2 osutatud ühtlustatud tingimused.

3. Sätestatakse 3. kategooria materjalide ja nendest saadud toodete asjakohased nõuded, millele on osutatud lõike 1 esimese lõigu punktis a.

Kõnealustes nõuetes võib täpsustada, et

a) saadetised peavad tulema kolmandast riigist või kolmanda riigi piirkonnast, mis on kantud loetelusse vastavalt lõikele 4;

b) saadetised peavad tulema kolmanda riigi pädeva asutuse tunnustatud või registreeritud ettevõtetest, mille pädev asutus on sellel eesmärgil kandnud loetelusse, ning

c) ühendusse sisenemisel piiripunktis, kus tehakse veterinaarkontroll, peab saadetisega olema kaasas dokumentatsioon, nagu saateleht või terviseohutuse tõend, ning kui see on asjakohane, siis deklaratsioon, mis vastab artikli 42 lõike 2 esimese lõigu punktis d sätestatud näidisele.

▼B

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

Kuni teise lõigu punktides a ja c osutatud nõudeid ei ole vastu võetud, sätestavad liikmesriigid need nõuded oma õigusaktides.

4. Loetelud kolmandatest riikidest või kolmandate riikide piirkondadest, kust on lubatud ühendusse importida või ühendusest läbi vedada loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid, koostatakse vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele, kusjuures eelkõige võetakse arvesse

a) kolmanda riigi õigusakte;

b) pädeva asutuse ja selle järelevalveteenistuste töökorraldust kolmandas riigis, nende teenistuste volitusi, nende suhtes kohaldatavat järelevalvet ning nende volitusi tõhusaks järelevalveks õigusaktide kohaldamise üle;

c) ühendusse importimiseks ette nähtud loomse päritoluga toodete tootmise, valmistamise, käitlemise, ladustamise ja lähetamise suhtes kohaldatavaid tegelikke tervisenõudeid;

d) kinnitusi, mille kolmas riik saab anda asjakohastele tervisenõuetele vastavuse kohta;

e) kolmandast riigist pärit toote turustamise kogemust ja läbiviidud impordikontrollide tulemusi;

f) ühenduse kontrollide tulemusi kolmandas riigis;

g) kolmanda riigi eluskarja, muude koduloomade ja ulukite tervise seisundit, võttes eriti arvesse eksootilisi loomahaigusi ja riigi üldise terviseseisundi kõiki aspekte, mis võiksid tekitada ühenduses inimeste ja loomade terviseriski;

h) korrapärasust ja kiirust, millega kolmas riik esitab teavet nakkuslike loomahaiguste esinemise kohta oma territooriumil, eriti Maailma Loomatervishoiu Organisatsiooni vee- ja maismaaloomade terviseeeskirjades loetletud haiguste kohta;

i) kolmandas riigis kehtivaid määrusi nakkuslike loomahaiguste ärahoidmise ja tõrje kohta ning nende rakendamist, sealhulgas muudest kolmandatest riikidest importimise eeskirju.

Lõike 3 teise lõigu punktis b osutatud ettevõtete loetelu tuleb ajakohastada, edastada komisjonile ja liikmesriikidele ning teha üldsusele kättesaadavaks.

▼B

*Artikkel 42*

**Rakendusmeetmed**

1. Artikli 41 rakendusmeetmed, millega võidakse välistada teatavates ettevõtetes valmistatud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete import ja transiit, et kaitsta inimeste ja loomade tervist, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele.

2. Kehtestatakse muud meetmed artikli 41 rakendamiseks, mis käsitlevad

a) 1. ja 2. kategooria materjalide ja nendest saadud toodete impordi ja transiidi tingimusi;

b) inimeste ja loomade tervise kaitseks 3. kategooria materjalide või nendest saadud toodete suhtes kohaldatavaid piiranguid, mida võib kehtestada viitamisega artikli 41 lõike 4 kohaselt koostatud või muul inimeste ja loomade tervise kaitse eesmärgil koostatud ühenduse loeteludele kolmandatest riikidest või kolmandate riikide piirkondadest;

c) kolmandate riikide ettevõtetes loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete tootmise tingimusi; selliste tingimustega võib ette näha ka korra, kuidas asjaomased pädevad asutused kontrollivad ettevõtteid või vabastavad artikli 41 lõike 3 teise lõigu punktis b ette nähtud tunnustamisest või registreerimisest teatud tüüpi ettevõtted, kus käideldakse loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid, ning

d) näidiseid saadetistele kaasa antavate terviseohutuse tõendite, saatelehtede ja deklaratsioonide kohta, täpsustades tingimused, millele vastavalt saab kinnitada, et loomsed kõrvalsaadused või nendest saadud tooted on kogutud ja toodetud vastavalt käesoleva määruse nõuetele.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 43*

**Eksport**

1. Prügilasse ladustamiseks või põletamiseks ette nähtud loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete eksport on keelatud.

2. Biogaasis või kompostimisjaamas kasutamiseks mõeldud loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete eksport kolmandatesse riikidesse, mis ei ole OECD liikmed, on keelatud.

3. 1. ja 2. kategooria materjale ning nendest saadud tooteid võib eksportida ainult muudel kui lõigetes 1 ja 2 osutatud eesmärkidel, tingimusel et on kehtestatud eeskirjad nende ekspordiks.

▼B

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

4. Määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklit 12, mis käsitleb ühendusest eksporditavat toitu ja sööta, kohaldatakse *mutatis mutandis* 3. kategooria materjali või sellest saadud toodete suhtes kooskõlas käesoleva määrusega.

5. Erandina lõigetest 3 ja 4 toimub eksport

a) määratletud riskiteguriga materjali puhul üksnes kooskõlas määrusega (EÜ) nr 999/2001;

b) otsuses 2000/532/EÜ loetletud ohtlike jäätmetega segatud või saastunud loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete puhul vastavalt määruse (EÜ) nr 1013/2006 nõuetele.

III JAOTIS

**AMETLIK KONTROLL JA LÕPPSÄTTED**

*I PEATÜKK*

***Ametlik kontroll***

*Artikkel 44*

**Tunnustamise menetlus**

1. Pädev asutus tunnustab ettevõtet üksnes siis, kui kohapealne kontroll enne ettevõtte tegevuse algust on näidanud, et ta vastab asjakohastele artikli 27 kohaselt kehtestatud nõuetele.

2. Pädev asutus võib anda tingimusliku tunnustuse, kui kohapealse kontrolliga selgub, et ettevõte täidab kõiki infrastruktuurile ja seadmetele esitatud nõudeid, et tagada tegevuse vastavus käesolevale määrusele. Täieliku tunnustuse annab pädev asutus alles siis, kui kolme kuu jooksul pärast tingimusliku tunnustuse andmist tehtud teine kohapealne kontroll näitab, et ettevõte vastab teistele lõikes 1 osutatud nõuetele. Kui ettevõte on nõuete täitmisel teinud nähtavaid edusamme, kuid ei vasta veel kõikidele nõuetele, võib pädev asutus tingimuslikku tunnustust pikendada. Ajutine tunnustus ei tohi siiski kesta kokku üle kuue kuu.

3. Ettevõtjad tagavad, et ettevõtte töö lõpetatakse, kui pädev asutus tunnustuse tühistab või tingimusliku tunnustuse puhul seda ei pikenda või ei anna täielikku tunnustust.

*Artikkel 45*

**Ametlik kontroll**

1. Ilma et see piiraks artikli 5 kohaldamist, teeb pädev asutus korrapäraste ajavahemike järel kontrolle ja ülevaatusi käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvate loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemise üle.

▼B

2. Määruse (EÜ) nr 882/2004 artikleid 41 ja 42 kohaldatakse *mutatis mutandis* ametlikele kontrollidele, mis toimuvad käesoleva määruse täitmise kontrollimiseks.

3. Ametliku kontrolli tegemisel võib pädev asutus võtta arvesse kinnipidamist hea tava juhenditest.

4. Võidakse kehtestada üksikasjalik kord käesoleva artikli rakendamiseks, sealhulgas mikrobioloogiliste analüüside võrdlusmeetodeid käsitlevad eeskirjad.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 46*

**Toimingute peatamine, lõpetamine või keelustamine**

1. Kui pädeva asutuse tehtud ametlikul kontrollil ilmneb, et üht või mitut käesoleva määruse nõuet ei ole täidetud, võtab pädev asutus asjakohased meetmed.

Pädev asutus, võttes arvesse puuduste olemust ja tõsidust ning võimalikke inimeste ja loomade terviseriske, eelkõige

a) peatab ettevõttele käesoleva määruse kohaselt antud tunnustuse, kui

   i) ettevõtte tunnustamise tingimused ei ole enam täidetud;

   ii) ettevõtja eeldatavasti kõrvaldab puudused mõistliku aja jooksul ning

   iii) võimalikud inimeste ja loomade terviseriskid ei nõua sekkumist vastavalt punktile b;

b) tühistab ettevõttele käesoleva määruse kohaselt antud tunnustuse, kui

   i) ettevõtte tunnustamise tingimused ei ole enam täidetud ning

   ii) ettevõtja eeldatavasti ei kõrvalda puuduseid mõistliku aja jooksul

      — ettevõtte infrastruktuurist tingitud põhjustel;

      — ettevõtja või tema töötajate pädevusest tulenevatel põhjustel või

      — tõsiste inimeste või loomade terviseriskide tõttu, mis nõuavad ettevõtte töö suuremat ümberkorraldamist, enne kui ettevõtja võib esitada taotluse uue tunnustuse saamiseks;

▼B

c) kehtestab ettevõttele konkreetsed tingimused olemasolevate puuduste kõrvaldamiseks.

2. Pädev asutus, võttes arvesse puuduste olemust ja tõsidust ning võimalikke inimeste ja loomade terviseriske, keelab vastavalt vajadusele kas ajutiselt või alaliselt artikli 23 lõigetes 1 ja 3 ning artikli 24 lõikes 1 osutatud ettevõtjate käesoleva määruse kohase tegevuse, kui ta on saanud teavet, et

a) ühenduse õigusaktide nõudeid ei täideta ning

b) sellisest tegevusest tulenevad inimeste või loomade võimalikud terviseriskid.

*Artikkel 47*

**Loetelud**

1. Iga liikmesriik koostab oma territooriumil asuvate, vastavalt käesolevale määrusele tunnustatud või registreeritud ettevõtete ja ettevõtjate loetelu.

Liikmesriik annab igale tunnustatud või registreeritud ettevõttele ja ettevõtjale ametliku numbri, millega tuvastatakse ettevõte või ettevõtja ning tema tegevusala.

Vajaduse korral teatavad liikmesriigid ametliku numbri, mis on antud ettevõttele või ettevõtjale ühenduse muude õigusaktide alusel.

Liikmesriigid teevad oma tunnustatud või registreeritud ettevõtete või ettevõtjate loetelu teatavaks komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

Liikmesriigid ajakohastavad loetelusid tunnustatud või registreeritud ettevõtetest ja ettevõtjatest ning teevad need kättesaadavaks teistele liikmesriikidele ning avalikkusele.

2. Käesoleva artikli rakendusmeetmed võib kehtestada vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele, eelkõige seoses

a) lõikes 1 osutatud loetelude vorminguga ning

b) lõikes 1 osutatud loetelude kättesaadavaks tegemise viisiga.

*Artikkel 48*

**Kontroll teistesse liikmesriikidesse lähetamise üle**

1. Kui ettevõtja soovib teise liikmesriiki lähetada 1. ja 2. kategooria materjale või 1. ja 2. kategooria materjalist saadud liha-kondijahu või loomset rasva, teavitab ta päritoluliikmesriigi pädevat asutust ja sihtkoha liikmesriigi pädevat asutust.

▼B

Sihtkoha liikmesriigi pädev asutus otsustab ettevõtja taotluse alusel kindlaksmääratud aja jooksul

a) keelduda saadetise vastuvõtmisest või

b) võtta saadetis tingimusteta vastu või

c) võtta saadetis vastu järgmistel tingimustel:

i) kui loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooteid ei ole rõhu all steriliseeritud, tuleb neid nimetatud viisil töödelda või

ii) loomsed kõrvalsaadused või nendest saadud tooted peavad lähetamisel vastama kõigile nõuetele, mis on inimeste ja loomade tervise kaitse seisukohalt õigustatud, tagamaks, et loomseid kõrvalsaaduseid ja nendest saadud tooteid käideldakse kooskõlas käesoleva määrusega.

2. Lõikes 1 osutatud ettevõtjate taotluse vormid võidakse vastu võtta vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele.

3. Päritoluliikmesriigi pädev asutus teatab sihtkoha liikmesriigi pädevale asutusele kooskõlas otsusega 2004/292/EÜ süsteemi Traces kaudu igast sihtkoha liikmesriiki lähetatavast saadetisest, kui saadetises on

a) lõikes 1 osutatud loomseid kõrvalsaaduseid või nendest saadud tooteid;

b) 3. kategooria materjalist saadud loomseid valke.

Sihtkoha liikmesriigi pädev asutus, keda on teavitatud saadetisest, teatab päritoluliikmesriigi pädevale asutusele süsteemi Traces kaudu saadetise saabumisest sihtkohta.

4. Lõikes 1 osutatud 1. ja 2. kategooria materjalid, liha-kondijahu ja loomne rasv transporditakse otse sihtkoha ettevõttesse, mis on registreeritud või tunnustatud vastavalt artiklitele 23, 24 ja 44 või, sõnniku puhul, sihtkoha põllumajandusettevõttesse.

5. Kui loomseid kõrvalsaadusi või nendest saadud tooteid saadetakse teise liikmesriiki kolmanda riigi kaudu, pitseeritakse saadetis päritoluliikmesriigis ja sellele pannakse kaasa terviseohutuse tõend.

Pitseeritud saadetised taassisenevad ühendusse ainult piiripunkti kaudu vastavalt direktiivi 89/662/EMÜ artiklile 6.

6. Erandina lõigetest 1–5 saadetakse nendes lõigetes osutatud loomsed kõrvalsaadused või nendest saadud tooted, mis on segatud või saastunud jäätmetega, mis kuuluvad otsuses 2000/532/EÜ loetletud ohtlike jäätmete hulka, teise liikmesriiki ainult määruse (EÜ) nr 1013/2006 tingimuste alusel.

▼B

7. Võidakse kehtestada käesoleva artikli rakendusmeetmed, mis käsitlevad

a) kindlaksmääratud ajavahemikku, mille jooksul pädev asutus peab tegema lõikes 1 osutatud otsuse;

b) täiendavaid tingimusi lõikes 4 osutatud loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete lähetamise kohta;

c) vastavalt lõikele 5 saadetistele lisatavate terviseohutuse tõendite näidiseid ning

d) tingimusi, mille kohaselt võib erandina käesoleva artikli lõigetest 1–5 näitustel, kunstitegevuseks, diagnostikaks, haridus- või uurimistööks kasutatavaid loomseid kõrvalsaadusi ja nendest saadud tooteid saata teise liikmesriiki.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

8. Käesoleva artikli rakendusmeetmetega võib kindlaks määrata tingimused, mille kohaselt võivad pädevad asutused erandina lõigetest 1–4 lubada

a) sõnniku vedu ühe ja sama põllumajandusettevõtte piires või ühise piiriga põllumajandusettevõtete piires, mis asuvad ühise piiriga liikmesriikide piiriäärsel alal;

b) muude loomsete kõrvalsaaduste vedu ettevõtete vahel, mis asuvad ühise piiriga liikmesriikide piiriäärsel alal, ning

c) surnud lemmikloomade transporti põletamiseks ettevõttesse, mis asub ühise piiriga teise liikmesriigi piiriäärsel alal.

Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 52 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

*Artikkel 49*

**Ühenduse kontrollid liikmesriikides**

1. Komisjoni eksperdid võivad koostöös liikmesriikide pädevate asutustega teha kohapealseid kontrolle, kui see on vajalik käesoleva määruse ühtseks kohaldamiseks.

Liikmesriik, kelle territooriumil kontroll toimub, tagab ekspertidele kogu vajaliku abi nende ülesannete täitmiseks.

Komisjon teatab pädevatele asutustele kontrollide tulemustest.

▼B

2. Käesoleva artikli rakendusmeetmed, eelkõige riigiasutuste koostöömenetluse osas, võib kehtestada vastavalt artikli 52 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele.

*Artikkel 50*

**Määruse (EÜ) nr 882/2004 kohaldamine teatava kontrolli eesmärgil**

1. Määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklit 46 kohaldatakse *mutatis mutandis* ühenduse kontrollidele kolmandates riikides, mis toimuvad käesoleva määruse täitmise kontrollimiseks.

2. Määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 50 lõike 1 punkti a kohaldatakse *mutatis mutandis* käesoleva määruse artikli 41 lõike 3 nõuete järkjärgulisel kehtestamisel.

3. Määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklit 52 kohaldatakse *mutatis mutandis* kolmandate riikide kontrollidele liikmesriikides, mis on seotud käesoleva määruse alusel toimuvate toimingutega.

*II PEATÜKK*

***Lõppsätted***

*Artikkel 51*

**Siseriiklikud õigusnormid**

Liikmesriigid edastavad komisjonile selliste oma pädevusvaldkonnas vastu võetud siseriiklike õigusnormide teksti, mis käsitlevad otseselt käesoleva määruse nõuetekohast rakendamist.

▼M3

*Artikkel 51a*

**Delegeeritud volituste rakendamine**

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 5 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 15. juulist 2019. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

▼M3

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega. ([1])

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 5 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

▼B

*Artikkel 52*

**Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 58 lõike 1 alusel asutatud alaline toiduahela ja loomatervishoiu komitee.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

Tähtajaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 tähenduses kehtestatakse kolm kuud.

4. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1–4 ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

5. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1–4, lõike 5 punkti b ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

Tähtaegadeks otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõike 3 punkti c ning lõike 4 punktide b ja e tähenduses kehtestatakse vastavalt kaks kuud, üks kuu ja kaks kuud.

6. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1, 2, 4 ja 6 ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

([1]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

▼B

*Artikkel 53*

**Karistused**

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad käesoleva määruse rikkumise eest kohaldatavate karistuste kohta ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad nendest sätetest komisjonile hiljemalt 4. juuniks 2011 ning teatavad viivitamatult ka kõikidest hilisematest asjaomastest muudatustest.

*Artikkel 54*

**Kehtetuks tunnistamine**

Määrus (EÜ) nr 1774/2002 tunnistatakse kehtetuks alates 4. märtsist 2011.

Viiteid määrusele (EÜ) nr 1774/2002 käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid loetakse vastavalt lisas esitatud vastavustabelile.

*Artikkel 55*

**Üleminekumeede**

Ettevõtted ja kasutajad, kes on tunnustatud või registreeritud vastavalt määrusele (EÜ) nr 1774/2002 enne 4. märtsi 2011, loetakse käesoleva määruse alusel vastavalt vajadusele tunnustatud või registreeritud ettevõteteks või kasutajateks.

▼M2

*Artikkel 56*

**Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 4. märtsist 2011.

Artiklit 4 kohaldatakse siiski Mayotte'i kui äärepoolseima piirkonna suhtes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 349 tähenduses (edaspidi: „Mayotte") alates 1. jaanuarist 2021. Mayotte'is enne 1. jaanuari 2021 saadud loomsed kõrvalsaadused ja nendest saadud tooted kõrvaldatakse kooskõlas käesoleva määruse artikli 19 lõike 1 punktiga b.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

▼B

*LISA*

**VASTAVUSTABEL**

| Määrus (EÜ) nr 1774/2002 | Käesolev määrus |
|---|---|
| Artikkel 1 | Artiklid 1 ja 2 |
| Artikkel 2 | Artikkel 3 |
| Artikli 3 lõige 1 | Artikli 4 lõiked 1 ja 2 |
| Artikli 3 lõige 2 | Artikli 41 lõike 3 neljas lõik |
| Artikli 3 lõige 3 | Artikli 4 lõiked 3, 4 ja 5 |
| Artikli 4 lõige 1 | Artikkel 8 |
| Artikli 4 lõige 2 | Artiklid 12, 15 ja 16 |
| Artikli 4 lõige 3 | Artikli 24 punkti h alapunktid i ja j |
| Artikli 4 lõige 4 | Artikli 41 lõike 2 punkt c, artikli 43 lõige 3 ja lõike 5 punkt a |
| Artikli 5 lõige 1 | Artikkel 9 |
| Artikli 5 lõige 2 | Artiklid 13, 15 ja 16 |
| Artikli 5 lõige 3 | Artikli 24 punkti h alapunktid i ja j |
| Artikli 5 lõige 4 | Artikli 41 lõike 2 punkt c ja artikli 43 lõige 3 |
| Artikli 6 lõige 1 | Artikkel 10 |
| Artikli 6 lõige 2 | Artiklid 14, 15 ja 16 |
| Artikli 6 lõige 3 | Artikli 24 punkti h alapunktid i ja j |
| Artikkel 7 | Artikkel 21 |
| Artikkel 8 | Artikkel 48 |
| Artikkel 9 | Artikkel 22 |
| Artiklid 10–15, 17 ja 18 | Artiklid 23, 24, 27 ja 44 |
| Artikkel 16 | Artikkel 6 |
| Artikkel 19 | Artikkel 31 |
| Artikli 20 lõige 1 | Artiklid 35 ja 36 |
| Artikli 20 lõige 2 | Artikkel 32 |
| Artikli 20 lõige 3 | Artikkel 36 |
| Artikkel 21 | — |
| Artikkel 22 | Artikkel 11 |
| Artikkel 23 | Artiklid 17 ja 18 |
| Artikkel 24 | Artikkel 19 |
| Artikkel 25 | Artiklid 28 ja 29 |
| Artikkel 26 | Artiklid 45, 46 ja 47 |
| Artikkel 27 | Artikkel 49 |
| Artikkel 28 | Artikli 35 punkti a alapunkt ii ja artikli 41 punkt 1 |
| Artikkel 29 | Artiklid 41 ja 42 |
| Artikkel 30 | Artikli 41 lõike 1 punkt b |

▼B

| Määrus (EÜ) nr 1774/2002 | Käesolev määrus |
|---|---|
| Artikkel 31 | Artikli 50 lõige 1 |
| Artikkel 32 | — |
| Artikkel 33 | Artikkel 52 |
| Artikkel 34 | — |
| Artikkel 35 | Artikkel 15 lõige 2 ja artikkel 51 |
| Artikkel 36 | — |
| Artikkel 37 | Artikkel 54 |
| Artikkel 38 | Artikkel 56 |